

אף על פי פרק חמישי כתובות

סב.

עין משפט נר מצוה

צב א ב מיי פ"ד מהל' אישות ה' א סגמ לאון פא טו"ע אה"ע קימן עו פתי' א: צב ג מיי עס טו"ע עס פתי' ב:

תוספות ר"ד

בריני: הטילים וכו'. כי אתא רב דימי אמר כגון מפני דמערבא: הפועלים וכו'. אמר ר"פ לאביי איכפל תנא לאשמועינן כבודי את אשתו טייל ופועל פ"י דלא מתקומא מחני' דקתני שבת א' אלא בטיילים ופועל דאי חמורין א' בשבת וכ"ש ספנין וגמלין ות"ח נמי א' בשבת א"ל

אורחא דמילתא במה. פי' בקונטרס שלא ישא עליו חטאו ואפי' הוא יכול לפתותה שמתן לו רשות: **לכל דבר המחלוקת הצאה והיוצאת הדש** **חדש.** בדברי הימים במחלוקת שהיו עובדים את דוד כל מחלוקת חדש. ואע"ג דמשמעוהו דעניינה משמע שלא היה פורש מצדו

אורחא דמילתא כמה אמר רב חדש כאן וחדש בבית שנאמר לכל דבר המחלוקת הבאה והיוצאת חדש בחדש לכל חדשי השנה ור' יוחנן אמר חדש כאן ושנים בביתו ורב נמי מ"ט לא אמר מההיא שאני בנון בית המקדש דאפשר ע"י אחרים ור' יוחנן מ"ט לא אמר מההיא שאני התם דאית ליה הרווחה⁶ אמר רב אנתה שוברת חצי גופו של אדם שנאמר ואתה בן אדם האנת בשברון מתנים ובמרירות תאנח ורבי יוחנן אמר אף כל גופו של אדם שנאמר והיה כי יאמרו אליך על מה אתה נאנח ואמרת אל שמועה כי באה וגמם כל לב ורפו כל ידים וכהתה כל רוח וכל ברכים תלכנה מים ורבי יוחנן נמי הכתיב בשברון מתנים ההיא דכי מתחלא ממתנים מתחלא ורב נמי הכתיב וגמם כל לב ורפו כל ידים וכהתה כל רוח שהויה דבית המקדש דהוון קאולי באורחא בהדי הדדי לא אימצי עובד כוכבים לסגוי בהדי ישראל אדרכיה חורבן בית המקדש נגיד ואתנה ואפ"ה לא אימצי עובד כוכבים לסגוי בהדיה א"ל לאו אמריתו אנתה שוברת חצי גופו של אדם א"ל ה"מ מילתא דחתי אבל הא דשנן בה לא דאמרי אינשי דמלפי תכלי לא⁷ בהתה: א"הטיילין בכל יום: מאי טיילין אמר רבא בני פירקי א"ל אביי מאן דכתיב בהו⁸ שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת אוכלי לחם העצבים כן יתן לידידו שנא⁹ ואמר רב יצחק אלו נשותיהן של ת"ח שבגדרות שינה מעיניהם בעוה"ז ובאות לחיי העוה"ב ואת אמרת בני פירקי אלא אמר אביי כדרב דאמר רב כגון רב שמואל בר שילת דאכיל מדרייה ושתי מדרייה וגני בטולא דאפדניה ולא חליף¹⁰ פריסתקא דמלכא אבביה כי אתא רבין אמר כגון מפני דמערבא ר' אבהו הוה קאי בי באני הוון סמכי ליה תרי עבדי איפחית בי באני מתותיה איתרמי לי' עמודא סליק ואסקינהו ר' יוחנן הוה קסליק בדרגא הוון סמכי ליה רב אמי ורב אסי איפחיתא דרגא תותיה סליק ואסקינהו אמרי ליה רבנן וכו' מאחר דהכי למה ליה למיסמכיה אמר להו א"כ מה אניה לעת זקנה: והפועלים שתיים בשבת: והתניא הפועלים אחת בשבת א"ר יוסי ברבי חנינא לא קשיא כאן בעושי מלאכה בעירין כאן בעושי מלאכה בעיר אחת תניא נמי הכי הפועלים שתיים בשבת במה דברים אמורים בעיר אחת אחת בשבת: החמרים אחת רב חנן לאביי איכפל תנא לאשמועינן

אורחא דמילתא. דרך ארץ שלא ישא עליו חטאו ואפי' הוא יכול לפתותה שמתן לו רשות: **לכל דבר המחלוקת הצאה והיוצאת הדש** **חדש.** בדברי הימים במחלוקת שהיו עובדים את דוד כל מחלוקת חדש. ואע"ג דמשמעוהו דעניינה משמע שלא היה פורש מצדו

א) ברסות נמ. ט) נע"י פירוש בעירון ערך תל' א) נע"י הגדה דיומא ט"ו ס' ויזמא עו. ד) ג' העירון דוקא פי' חיל של מלך. ט) ג' העירון בעירן חל מ' וכו' מאחר דמילתא דמר טלי' הוי ל"ל למר למספיקיה. י' ללא ידי מתגס אית חילא בידו. ו) נע"י.

תורה אור השלם

1. ובני ישראל למספרים ראשי האבות ושרי האלפים והמאות ושריהם המשרתים את המלך לכל דבר המחלוקת והיוצאת חדש בחדש לכל חדשי השנה משמע שהיו שמי מחלוקת נצבים ומשרתים שמשמרתים עס השאר זו ו' חדשים גדילוג זו ו' חדשים גדילוג זו ו' חדש צבית המלך ומדש צביתו ואלף כאלן חדש צבית רבו ומדש צביתו: ושנים חדשים צביתו. האיש צביתו. שהרי ל' אלף איש היה המס וישלחם לצבונה עשרת אלפים בחדש צביתו וישלחם לצבונה עשרת אלפים אחרים וצדקת השלשי עשרת אלפים צביתו וכן כולם שחלו פיהם כך: שאפשר ע"י אחרים. לפי מנין החליפות כך היו עולים: שאני הסס דאית ליה הרווחה. שהיו נהנים מצבית המלך ואיכא רוח צביתא לפיכך מקבלת עליה שהי' צבית המלך [חדש] אחד משני חדשים שכיון שיש לו שכר יש לה מנוחה מנווחים ותכשירין אצל ת"ת מזה דליה הוה: אנתה שוברת כו'. אידי דאפילו זה רב ורבי יוחנן דדרשא דקרא נקט לה נמי הכא: מתנים. בצלמט הגוף: דשנן בה. הורגלו זה כמו כיון דדש דש (גיטין דף טו:): דמלפא תכלי לא צהסה. אשה הלימודת לשכל צבית לקודם אינה תמיהא ומפחת צביות א' מהס שכר לימודת: בני פירקי. תלמידים שהרצ מזוי להם צעירין ושונים פרקס ולנים צביתם: מאן דקסינ בהן. צבילס נאמר לצעלי אומנות: שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת. למלאכת הרשות אוכלי לחמם צעזכ כן יתן הקב"ה לידידו שנה למי שמגדל לכבודו ולמנוחו שניה: מגדרות שניה. ממתנות את צעליהן שהן צבית רבס ושונים פירקס. אלמא צבעת שניה עודן צבית רבן ואת אמרת יש להן פנאי לעונה בכל לילה: רב שמואל בר שילת. מלמד תינוקות היה ומתפרנס מהן כדאמר' צעורה שנתפתתה (שע"ל): ולא חליף פריסתקא דמלכא אבביה. אין שליח מלך פרס עובר על פתחו לשאול לו עבודת המלך שאין עין המלך עליו שאינו עשיר בעיניהם: מפני דמערבא. בני ארץ ישראל מעוגים במלכא ומשתה לך הס צריאים וצעלי כח לתשמש: איפחית צי באני. מתת המרחללות יש חלל שהמים ופוליס שס: אסקינהו. העלה את העבדים צידו אחת וצביתיה היה מטפס ועולה צעמוד: מאחר דהכי. שצעל כח אתה: אס כן. שאמית את כחי ולא יסמכוני: מה אניה. כח צעמני להשתמש צו לעת זקנה: צעירס. שמים צבעת: איכפל הנא לאשמועינן טייל ופועל. תנא דקסת לעיל [סא:] המדיר את אשתו צית הלל אומרם שבת אחת אין לו לומר זאת לא בספן ולא בגמל ולא בחמר ולא בתלמידי חכמים שהרי¹¹ [אף החמר] עונתו אחת צבעת וצביל יוס אחד יוציא ויתן תכונה הרי עונתו משבעה לשבעה וכ"ש גמל וספן אין צכלל הוה אלף טייל ופועל העושה מלאכה צעירו שדרכו לשמש שתיים צבעת: אכולהו

מגדרות שינה העוניהם.

בתלמידים הלומדים צעירס קאי דאי צעיר אחרת אמאי מגדרות שינה הא אין דרך ליכנס צעיר צלילה: והתניא הפועלים אחת בשבת. מרישא דקתני הפועלים שבת אחת לא מני למיפוך דרישא לאו צדין עונה מיירי אלף אדרבה אשמועינן דשרי לשנות ולצטל עונה ממנה שהיה מנהגם תחלה אלף מצרייתא פריך שפיר דאירי צדין עונה האמורה בתורה ולא צליאה שלא צרשות מדקתני אחת צבעת ולא קתני שבת אחת כמו צמתני' ומשני דבעושה מלאכה צעיר אחרת איירי והיה דרכם ומנהגם כך ואת' מאי איריא כשמהגסם כך אפי' לשנות יכולין שבת אחת כדפרישית צמתני' וי"ל דצברייתא קמ"ל דע"פ שמהגסם כך לעשות מלאכה צעיר אחרת אס רוי' לשנות ולשהות יותר אין הרשות צידס וכ"י צ' צרון היה אומר דג' מדות צפועלי' דהעושי מלאכה צעירין שמים צבעת דמתנן צמתני' וצרייתא צעושי מלאכה צעיר אחרת וחורין בכל יוס לציתם צעיר אחרת אצטל שיש להם טורח הדך אלף אותם שאין חורין צביתם צין היה מנהגם צין לא היה כמו רישא דמתני' דקתני יוצאין שבת אחת משמע שהן כל ז' צחוק וחורין בכל יוס שמיני אלף ר"י לא פירש אלף צ' מדות שמים צבעת ואחת צבעת כדפרישנא: רואה

בשבת: אמר ליה רבה בר מייל ופועל אמר ליה לא אכולהו

כח צעמני להשתמש צו לעת זקנה: צעירס. שמים צבעת: איכפל הנא לאשמועינן טייל ופועל. תנא דקסת לעיל [סא:] המדיר את אשתו צית הלל אומרם שבת אחת אין לו לומר זאת לא בספן ולא בגמל ולא בחמר ולא בתלמידי חכמים שהרי¹¹ [אף החמר] עונתו אחת צבעת וצביל יוס אחד יוציא ויתן תכונה הרי עונתו משבעה לשבעה וכ"ש גמל וספן אין צכלל הוה אלף טייל ופועל העושה מלאכה צעירו שדרכו לשמש שתיים צבעת: אכולהו

כח צעמני להשתמש צו לעת זקנה: צעירס. שמים צבעת: איכפל הנא לאשמועינן טייל ופועל. תנא דקסת לעיל [סא:] המדיר את אשתו צית הלל אומרם שבת אחת אין לו לומר זאת לא בספן ולא בגמל ולא בחמר ולא בתלמידי חכמים שהרי¹¹ [אף החמר] עונתו אחת צבעת וצביל יוס אחד יוציא ויתן תכונה הרי עונתו משבעה לשבעה וכ"ש גמל וספן אין צכלל הוה אלף טייל ופועל העושה מלאכה צעירו שדרכו לשמש שתיים צבעת: אכולהו